

3 1 ГРУДНЕМ – НАЦІОНАЛЬНИМ ДНЕМ РУМУНІЇ!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXVIII-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 23-24/ ГРУДЕНЬ 2017 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Дорогі українці!

Різдво і Новий рік – це свята, які дають нам можливість бути більш співчутливими, щедрими і кращими. Ми повинні сміти сподіватися на більше, вважаючи, що 2018 рік буде плідним і щасливим, очікуючи свята з теплом, гармонією і добрими думками.

Також вони дають можливість проаналізувати досягнення і подякувати усім за докладені зусилля протягом року.

Всі успіхи і досягнення в адміністративних, культурних, освітніх та політичних планах стали можливими завдяки Вам і Вашій співпраці з Союзом українців Румунії, завдяки якій ми змогли підтримати просування і збереження традицій, культури і української мови.

Від імені проводу Союзу українців Румунії та від мене особисто, будь-ласка, прийміть найщиріші побажання щастя, здоров'я та здійснення всіх мрій.

Щасливих свят! На многії та благії літа!

З особливою повагою,
Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ
Голова Союзу українців Румунії
Депутат Парламенту Румунії

У номері:

- «Філософія кардіоцентризму і свободи» ➤ стор. 2
- Конференція в українців Румунії ➤ стор. 3
- Сватання – у Полянах-Лугий ➤ стор. 4
- Без звичаїв і традицій – село не село! ➤ стор. 5
- Смак Великого свята – Різдва Христового ➤ стор. 6
- «Полонинська осінь» – у Верхній Рівні ➤ стор. 7
- Зустріч українських жінок СУР у Румунії ➤ стор. 8
- Яси: День української писемності та мови ➤ стор. 9
- 145-та річниця поета Богдана Лепкого ➤ стор. 10
- З днем народження вітаємо Вас! ➤ стор. 11
- Гарячий борщ, та не без вушок ➤ стор. 12
- Нацнарада викладачів-україністів ➤ стор. 13
- Наш Апостол Андрій-Покровитель ➤ стор. 14
- Всі раділи: Христос народився! ➤ стор. 15
- Євген Чолій – робочий візит до Румунії ➤ стор. 16

«ФІЛОСОФІЯ КАРДІОЦЕНТРИЗМУ І СВОБОДИ»

(Святкування 295-ї річниці з дня народження Григорія Сковороди (1722-1794) у Клузі-Напоці)

11 грудня 2017 року в Клузі відбулось святкування 295-ї річниці з дня народження Григорія Савича Сковороди (1722-1794), організоване відділом української мови та літератури при Клузькому Університеті імені Бабеша-Бойоя та за незмінної фінансової підтримки Союзу українців Румунії. У більшості це ім'я асоціюється з поширеним стереотипним образом такого собі «дивака»-мандрівника, що у 18-му столітті пішки ходив лівобережною Україною, грав на калиновій сопілці та проповідував свої погляди. Насправді ж життя Г. Сковороди, як і його вчення, було набагато складнішим і глибшим. Його заслужено називають непересічною, високо освіченою, інтелектуальною та мудрою людиною. Про нього згадують, як про надзвичайно обдарованого і здібного. У своїх працях він прагнув «підняти в людині все краще, закладене у неї природою й Богом, і розвиватись, долучаючись до цінностей вищих і вічних». На його думку, це єдиний шлях, що веде до щастя. Просте і образне викладання думок, доступність вчення, його особиста цільність та дотримання протягом життя принципів, в які він вірив і які прищеплював іншим, привертала до його особистості увагу всієї спільноти. Завдяки цьому виходець з козацької сім'ї став помітною, відомою постаттю серед сучасників в Україні та за її межами. Його погляди «обговорювалися у вчених колах, про нього писали в листах представники тогочасної еліти, а його вірші-псалми співали лірники на ярмарках». Григорій Сковорода – це український просвітитель-гуманіст, один із видатних філософів та мислителів нашої держави, поет, педагог. «З одного боку, Сковорода вивершує добу українського бароко, а з іншого – він є український передромантик», – вважає дослідник його спадщини Дмитро Чижевський.

життя вільного, простого, не утиснутого канонами і правилами суспільства чи держави. На камені над своєю могилою наказав написати: «Світ ловив мене, та не впіймав».

Студентка Діана-Марія Співалюк презентувала реферат «Григорій Сковорода – найвидатніша постать у культурному та літературному житті України 18 ст.». Загально відомо, що своєю творчістю Сковорода «підсумував найвищі досягнення давнього українського письменства». Вершиною його літературної творчості стали байки та віршовані твори. У них великий мислитель розмірковував над основами буття, тлумачив зміст щоденного земного існування. Збірники «Сад Божественних пісень», «Байки Харківські» — це єдина система поглядів, єдина філософія. Вона залишається злободенною й сьогодні і завтра.

Автор реферату звернула увагу, що байки Сковороди були широко розповсюджені та мали великий вплив на читачів, в тому числі й на Т. Г. Шевченка. В народів його твори знали, починаючи від Росії і закінчуючи сучасною Польщею. У них Сковорода намагається не просто висміювати якісь вади. Це швидше авторський набір «моральних заповідей духовної, моральної, чесної людини, які мають бути в основі її думання та буття». Ці твори, хоч і були створені в стилі класичної езопівської байки, та їм властива наповненість українським колоритом.

Було підкреслено, що у своїх ліричних творах Сковорода багато місця приділяє темі щастя людини та її значенню в житті. «Шукаємо щастя по країнах, століттях, а воно скрізь і завжди з нами; як риба в воді, так і ми у ньому, і воно біля нас шукає нас самих...». "Щастя полягає в тому, щоб, відкривши у собі справжню до чогось здібність, побудувати на ній своє життя», — писав він.

Цій та іншим темам були присвячені пісні Сковороди, які прочитали протягом заходу студенти та учасники молодіжного театру-аматор «Жар-Птиця». Було також продекларовано у ролях його байки, процитовано широко відомі афоризми.

На завершення слово взяв пан доктор-лектор Іван Гербіль, запропонувавши нашій увазі свою роботу на тему: «Про власну філософську систему Г. Сковороди». В ній йшлося про вплив зарубіжних і українських попередників і вчителів на «українського Сократа», про його тяжіння до ідей Платона, про зміст і спрямування його вчення тощо.

Сковороду називають «творцем найвизначнішого вчення в історії української філософської думки». Цілі покоління захоплюються рідкісним в історії прикладом «узгодження між філософською системою і власною життєвою поведінкою». Він навчав, як жив, а жив, як навчав. Його філософія серця (кардіоцентризм) і філософія свободи «ставлять понад усе дух людини та її внутрішній світ, переконують у можливості досягти неперевершеного духовного потенціалу». «Він не розказує як досягти влади, чи як досягти вигоди. Але він буде весь час говорити правду про вас і як вам себе змінити. А це важко. І для тих, хто хоче спершу себе пізнати, а потім помінати себе, – для них Сковорода потенційно актуальний» – вважає Сергій Головащенко, кандидат філософських наук, доцент НаУКМА.

(Продовження на 11 стор.)

Ольга СЕНИШИН

У документальній стрічці, як і в першій доповіді на тему «Григорій Сковорода – перший філософ української літератури», яку зачитала Андрея Єлена Бурлаку, нас ознайомили з головними віхами у його житті і творчості. Григорій Савич добре розмовляв багатьма мовами; знав поезію, риторику, античну і нову філософію; володів неабиякими здібностями в галузі літератури і мистецтва. Він складав вірші і байки, писав музику, співав, грав на сопілці, флейті, скрипці, гусях, лірі, бандурі та органі. Загально відомий факт, що він мав чудовий голос. За це у 19-ть років його обрали для співу до придворної хорової капели цариці Єлизавети. Це положення можна було б використати і стати ким завгодно – вельможним, шанованим, багатим... Натомість Г. Сковорода обрав волю і незалежність від світу: при поверненні з Петербургу до Києва він залишає капелу. Продовжує навчатися, подорожує і пише.

Григорій Сковорода – автор 17 філософських творів та 7 перекладів, 30 байок та підручника з етики. Частина його творів поширювалась серед народу в численних рукописних копіях. Друком першу збірку усіх відомих на той час творів Григорія Сковороди було зібрано і видано тільки через 100 років по його смерті. Про його життя і поведінку збереглося багато переказів, оповідей, бувальщин. Представники наукової середини і дослідники протягом десятків років сперечаються про правдивість засвідчених там фактів. Безсумнівно можна вважати тільки те, що Г. Сковорода провів велику частину свого життя у подорожах і мандрях. Він прагнув до

Міжнародна конференція «Українці Румунії - Історія, Сучасність та Перспективи»

18 -19 листопада на Бухарестському Факультеті іноземних мов та літератур з ініціативи письменника та голови комісії з питань культури Союзу українців Румунії Михайла Гафії Трайсти пройшла Міжнародна Конференція «Українці Румунії - Історія, Сучасність та Перспективи». Організаторами виступили Союз українців Румунії, Бухарестський університет, Товариство славистів Румунії за фінансовими коштами СуР. Партнерами були Клузький університет ім. Бабеша-Бойоя, Філологічний факультет, Сатумарський повітовий музей та Національне телебачення Румунії.

Тематика конференції охопила питання літератури, лінгвістики, фольклору, історії та історіографії українців Румунії та румунсько-українські відносини. Учасники виступили з дуже цікавими доповідями у п'ятьох секціях. Під час конференції вони мали нагоду дізнатись більш детально про різні аспекти життя українців Румунії, а результатом спілкування між науковцями стало окреслення шляхів подальшої співпраці та започаткування книги про історію українців Румунії. У конференції взяли участь письменники, фольклористи, науковці, лінгвісти та професори з Румунії та України, а також представники Посольства України в Румунії та Союзу українців Румунії.

У ході конференції відбулися презентації кількох книг: «Румунсько-українські відносини», видавництво Сатумарського музею та видавництво Екотрансілван, координатори Люба Горват та Анастасія Вегеш, "Діалог славистів", видавництво Клузький дім наукової книги, координатори Кетелін Балаш та Іван Гербіль, "Сторінки Румунської Шевченкіани", видавництво РЧР Едіторіал, координатор Іван Ребошапка, "Літописець", видавництво Бухарестського університету, координатор Анка Іріна Йонеску та дослідницький проект "Буковина як контактна зона", координатор Надія Бурейко. Переклад роботи конференції забезпечив історик Сергій Гакман. На Бухарестському філологічному факультеті відбулася й фотовиставка під назвою "Прості обличчя непростой історії", координатори Благодійний фонд "Суспільні ресурси та ініціативи" та Румунсько-українська асоціація "Спектрум", а також чудова концертна програма, на якій виступили Джордже Негря, Наталія Панчек-Колотило та Дан Васілеску і Адріан Іваніцький, а на відкритті конференції – гурт "Червона Калина".

У своєму вітальному слові голова СуР, депутат Румунського Парламенту Микола Мирослав Петрецький сказав: "Хочу привітати вас на цій важливій події, першій конференції, яку організує Союз українців Румунії на тему "Українці Румунії - Історія, Сучасність та Перспективи". Я думаю, що з таких конференцій ми точно маємо багато навчитися сьогодні та завтра. Хочу всім вам подякувати за вашу присутність. Дякую тим, хто подолав чималу відстань з Кисва, Чернівців, Львова та зі всіх куточків Румунії, щоб бути разом з нами і підтримувати таку важливу конференцію. Нам самим важко зробити таку конференцію і, на мій погляд, для нас велика честь, коли бачи-

мо переповнений зал конференції. Хочу подякувати ініціатору заходу Михайлу Трайсті, Бухарестському університету, який став нашим партнером та підтримав цю подію і також суспільному телебаченню і, не востаннє, Посольству України в Румунії, яке підтримує та бере участь у наших подіях".

Посол України в Румунії Олександр Баньков у своєму виступі перед присутніми зазначив: "Дуже дякую Союзу українців Румунії, а також Бухарестському університету за запрошення, за організацію такої конференції. Це дійсно непересічна подія, яка збирає й я сподіваюсь, що далі збиратиме все більше і більше українців і румунів. Хочеться побажати, щоб назва втілювалася і в тематиці самої конференції, щоб історія, сучасність і майбутнє українців Румунії передавалося так само, як від викладачів до школярів та студентів, молодих поколінь українців Румунії, щоб вони продовжували нести цю культуру та мову і збагачували свій дім – Румунію, не забуваючи про свою історичну батьківщину. Посольство не тільки у своєму офіційному статусі, але мені хочеться, щоб і просто в статусі друзів залишатися завжди разом із українцями Румунії, й я сподіваюсь, що ми багато разів побачимося на різних, іноді веселих й приємних, іноді не дуже приємних подіях, тому що нам є що згадати та відзначати. Я хочу побажати успіху і подякувати за таку велику присутність. Всього найкращого у роботі конференції!".

Голова Марамороської організації СуР Мирослав Петрецький ствердив, що такого роду події треба продовжувати, оскільки вони дають можливості учасникам знайомитися, спілкуватися та обмінюватися досвідом. Із привітальним словом до учасників і гостей конференції звернулася й Октавія Неделку, директор Департаменту російської та слов'янської філології Бухарестського університету, яка розповіла зокрема про український відділ, який започаткував 70 років тому професор Костянтин Драпака.

Антоанета Олтяну, професор Бухарестського філологічного факультету та голова Товариства славистів Румунії відмітила, що вона рада, що Асоціація славистів була запрошена залучатися до проведення конференції, зокрема тому, що є багато українців Румунії, котрі є членами цієї організації та що з нетерпінням чекає на появу тому з публікаціями доповідей, представлених на конференції, оскільки це добра нагода ще раз просувати наукові думки і таким чином про історію, сучасне та перспективи українців Румунії, щоб знали й люди інших етносів та інших країн.

На конференції з вітальними словами виступили також продекан Клузького університету ім. Бабеша Бойоя Дорін Йоан Кіра, директор Сатумарського повітового музею Феліціан Поп, головний редактор секції "Інші меншини" суспільного телебачення Борис Велімірович.

(Продовження на 11 стор.)

Христина ШТІРБЕЦЬ

СВАТАННЯ У ПОЛЯНАХ – В ПРИСІЛКУ ЛУГИЙ

«Старі, неню та мама княжа, приходили звідати неню й маму дівчини, коли би йти у свати, котрого вечора. Старіня йшла: мама, роди та сусіди. Прийдут до хижі та й звідають: «Ви нас не звідаєте, чого ми прийшли, але ми прислідили, шо туй ймате куніцю, та уже лиш мусите дати. Кличут невістку, кладут топалагу на руку, а в топалазі – вовна, шо би було їм тепло і шо б були багаті, тай князь – з топологов дадут собі руку, а відтак вип'ють горівку-афінянку, їдять супу, голубці, м'ясо з рінов та йдуть, п'ючи, дорогов, договоряютьса, наколи свадьба».

Інформувала **Марія Онча**, 71 рік,
Поляни, н-р 1175/а, Луги.

«Сидит Юра коло мура,
А я коло него,
Який файний тото Юра,
Пушла бим за него.

А ми оба товариші
Віддавно та нині,
Тепер зостаєш ти дома,
А я в полонині».

Інформував **Онисько Онча**, 78 років.

ЗАПЛІТАННЯ НЕВІСТКИ – ПОЛЯНИ – ЛУГИ

«Стелят джергу, кладут столец, а на столец – невістку. Мастят волосся медом (щоби її любив цілий час газда) і заплітають у дрібні зруниці), а жони співають. На шию ставлять портище (це такий шал довгий, вишитий із пацьорок різного кольору: червоний, зелений, чорний і т.д., і, як (вийде) побожит, тоді ставит пуп (піп) та чортище на голову, а зверху платки (ширінки), які приносять куми і князь».

Співанки, коли заплітають невістку:
Заплітають невісточку
У друбний друбнині,
Як не бут 'ї заплітати
Від сеї п'ятниці.

Заплітають невісточку
У боти, у боти,
Як не бут 'ї заплітати
Від сеї суботи.

Та свадьба ся зачинаєт
Нема гегедуша,
Чого в тебе, невісточко,
Засмучена душа?

Бо імаю у кишени
Дзеркало з шерінков,
Тепер єм ся здогадала,
Што ужемне дівков.

А у мене у кишени
Гребінь та й шерінка,
Як вид завтра пополудню
Я уже не дівка.

Не плач, не плач, невісточко,
Чо ти беи плакати?
Ймами княза, як явора,
Є з ким газдувати.

Та у мене в городчику
Зацвітає м'ята,
Полюбітса та газдуйте,
Файні молодята.

Та у мене в городчику
Зелена бервіста,

Як тот столик заялила
Молода невістка.

Князик білий, князик білий,
Невістка май біла,
Невістка би князикови
На коліна сіла».

ВИРЯДЖЕННЯ СТОЛУ. ПОЛЯНИ – ЛУГИ

«Коли виправляють сина чи доньку на вінчання, виряджують стул. Мама і ниню натокняють ампер (відро), у ампер кладут малі колачі, на ампер в'яжуть рушник і йдуть 'д молодим. Мама і неню передають ампер з колачами і рушником, а молоді – князь, або невістка – роздають колачі діточкам, а потім відклоняється від старині і дякують, шо вони їх виростили, та би їх простили, аж вони чимось завинили перед них до того часу. Відтак ставлять грань перед порога, молоді переходять грань (щоб не мали ніяких перешкод у дорозі) і йдуть на вінчання. Дві-три молодиці співають:

Зарикала коровочка,
Із череди йдучи,
Заплакала невісточка
На вінчання йдучи.

Ой не плач, невісточко,
Ай ходи весела,
Бо ти знаєш, шо не найдеш
Дівочького села.

Дякую ти, рідна мамко,
Шос ня виростила,
Та на сісу доріжечку
Тай приготвила».

Та вже куєт зозулечка
Та сіла в солому,
Подякуйме сему газді,
Та сі йдім додому.

Бо ми сі погуляли
До самої днини,
Та дай, Боже, чім май густо
Такої гостини.

Подякуйме сему газді
Та єго газдині,
Бо то ми сі погуляли
До красної днини.

Ідім дому, ідім дому,
Співають потята,
Будьте мирно та в гаразді,
Файні молодята.

Та куєт зазулечка
Та все бет ковати,
Та я люблю погуляти,
Та бо й заспівати».

Записала
Настя ПАПАРИГА-ВЕЧУНКА,
село Поляни, Мараморощина

БЕЗ ЗВИЧАЇВ – СЕЛО ВЖЕ НЕ СЕЛО!

Ще донедавна у нашому селі, коли одружувалися хлопець та дівчина, село наче цвіло різними прекрасними кольорами, які леліли майже на все село, а воно в нас маленьке та чепурне, – Луг над Тисою (Мараморощина).

Навіть і повітря мало інший запах, та здавалося, що ним самі ангелики спустилися на землю, і вона розцвіла чудовими квітами і наповнила навколишність їхніми запахами.

На жаль, тепер молодь села подалася в чужину на заробітки. Кілька років тому я хотіла, щоб відновилися у нашому маленькому селі хоча би кілька давніх-прадавніх звичаїв.

Я збрала дівчат – учениць нашої школи, де я працювала, – щоб не забулися наші звичаї, й попросила їх, щоб ми в моєму саду повторили те, що іще зберегли старенькі лужанські жінки.

1. Перший звичай – це був: в'язати колики, які були огорожею мого саду:

Дівчатам я зав'язала очі і вони йшли навпомацки знаходити колики.

Котра із них знайшла правого та високого, то вірила, що такий буде її суджений. Якщо колік був низький, то і суджений буде низького росту.

2. Ми плели віночки із різних квіточок. Коли всі були сплетені, я зав'язувала хустками їхні очі. Вони кидали віночки на гілки яблуні. Чий вінок застрягав на гілці дерева, та дівчина швидше одружиться.

3. Свячену воду, яку набирають на Йордана, вважають цілющою і дають її пити хворим.

4. Ранком, до сходу сонця, ходять росянистою травою босими ногами.

5. По німицю ходять до сходу сонця, щоб віддалася дівка.

6. Вірять, що грань та часник відганяють все лихе.

7. На Благовіщення та Великдень обкурюють ладаном хату, щоб у господарстві було все гаразд.

8. Під час великої бурі та грому – кидають свячену гілку у вогонь і так втихомирюють громи.

9. На Святого Юрія – поливають водою і так накликають дощ.

10. Явориням та березиням вкосичують плоти, огорожі.

Ще у нашому селі затримався один зимовий прекрасний звичай: Після посвячення у Тисі води діти йдуть від хати до хати і кличуть: «Дай Боже, на щастя, на здоров'я, на Новий гуд, на Старий гуд – «Кіралејса», а горіху на потіху – Кіралејса!».

Господарі обдаровують їх солодощами та грошима.

Весною, перед прекрасним святом Великоднем, коли господині печуть паски та крашать яйця, діти збираються групами та йдуть від хати до хати і кличуть так:

«Ци чуєте, ци спите,

Дайте кукуц тай яйце».

Якщо господиня ще не вийшла з хати, вони повторюють кликати, і вона йде і обдаровує їх яйцями, кукуцями та солодощами. (Обов'язково має бути і яйце).

Кукуци – це буханці, спечені у печі.

Ці два звичаї затрималися і до сьогоднішніх днів на радість діточкам.

Марія ЧУБІКА

* Щоб дівку брали у танець, вона повинна була ступати з одного порога на другий та промовляти:

«Любисточку – прилюби 'ня,

Васильчику – люби 'ня,

Буж деревце – льон у горнець,

Мене хлопці – хан у танець».

80 років тому 15 тисяч закарпатських українців стали на захист рідної мови і культури

До 80-річчя Всепросвітянського з'їзду в Ужгороді

(Закінчення. Поч. у н-р 19-20/2017 р.)

Під транспарантом «Молоді дайте школу, працю і хліб» та синьо-жовтими прапорами в поході крокували репрезентанти Перечина, Сімера, Тур'я Ремет, Тур'я Поляни, Мокрої, Ворочева, Дубриничів, Сімерок, Тур'я Пасіки, Ракова, Порошкова та інших поселень. Далі походували Пласт з Королева, за пластунами – посланці Ужгородщини під транспарантом «Не ридай, а здобувай!» (села Невицьке,

Кам'яниця, Горяни, Радванка, Вовкове, Середнє, Дравці, Руські Комарівці, Дубрівка, Ірлява, Коритняни, Баранинці та інші).

Похід вулицями Ужгорода був надзвичайно імпозантним, величавим, на всю довжину походу (від Галагова до Народного Дому «Просвіти») майоріли синьо-жовті прапори. Ужгород такої могутньої маніфестації досі не бачив. Маса народу, що прийшли до площі Корятовича, не поміщалися тут і довелося розводити їх у бік гімназії та по сусідніх вулицях. Тут, на найстарішій і найбільшій площі Ужгорода, відбулися історичні маніфестаційні збори, в яких взяли участь понад 15 тисяч маніфестантів з понад 300 сіл краю.

На трибуні, обведеній величезним синьо-жовтим полотнищем та прикрашеній зеленню, державними і крайовими синьо-жовтими прапорами, з'явилася президія у складі членів головної ради «Просвіти», губернатора Підкарпатської Русі К. Грабара, віце-губернатора Мезніка, голови львівської «Просвіти» Івана Брика, ректора Ужгородської богословської семінарії Олександра Хіри, директора лікарні Миколи Долина та д-ра Олександра Фединця, посланців Праги, голів районних і міських філій «Просвіти», працівників преси. 12 оркестрів під керівництвом Івана Романченка відіграли гімни.

Зібрання відкрив голова крайової «Просвіти» Юлій Брацайко. Він підкреслив, що збрала в Ужгороді маси народу пекуча необхідність захистити рідну мову і культуру, бажання стати господарями на рідній землі і закінчив промову Шевченковим «Борітеся – поборете!».

Бурхливими оваціями був зустрінутий батько національного відродження, директор Ужгородської учительської семінарії, заступник голови «Просвіти» о. Августин Волошин, який у своєму обширному рефераті подав історію боротьби закарпатців за рідну мову і культуру з середини XIX ст. і до дня скликання з'їзду, підкресливши велику роль «Просвіти» у національно-культурному відродженні краю. Він засудив не тільки москвофільство, але й так званий тутешняцький «третій напрям» (вироблення із закарпатців окремого народу), який веде до цілковитого зникнення закарпатців з лона землі.

Голова львівської «Просвіти» д-р Іван Брик передав привіт закарпатцям від трьох тисяч читалень і півмільйона членів найстарішої української інституції і наголосив: «Ми є діти з кости й крові одного того самого українського народу, великого культурою, мовою, терпінням і чинами».

Павло ФЕДАКА

СМАК ВЕЛИКОГО СВЯТА

Різдво красне не лише кутею, а й калачами, книшами, пампухами (пампушками) та іншими стравами до посту, коли йде бесіда про Свят-Вечір, останній день Різдвяного посту.

Можна, звичайно, застелити Різдвяний стіл різними делікатесами – нетовою ікрою, острапою, баликами, морепродуктами, але чим він тоді відрізнятиметься від застілля, наприклад, на день народження, або колишнього Свят-Вечора традиційного? Усе-таки, хочеться не просто поласувати, а відчутти смак Великого свята.

А для цього мусять бути на столі традиційні Різдвяні страви, які ще називають обрядовими. Тому що в інші дні ми їх не готуємо з бабусиної кухні... Наприклад, різдвяний колач, пампушки, вареники з трояндових пелюсток, узвар і, звичайно ж, кутя. А решта – що вже Бог дасть.

Звідки прийшла до нас традиція цих страв, та не лише? Що вони символізують? Як їх готують? Ось це, коротенько, з'ясуємо, розкажемо:

У ЦЕНТРІ СТОЛУ – КОЛАЧ

Скільки я знаю із прочитаного, із розповідей різних знавців української кухні та кулінарії, ця випічка належить до обрядових страв на Різдвяному столі, хоч не всюди так називається.

У Карпатах, особливо на Гуцульщині українській, а також і в селах Румунії, де проживають гуцули (в Сучавському повіті і не тільки), печуть колачі. Для себе, як правило, – здобні, солодкі, з родзинками, що означає достаток у домі. Також печуть і для худоби, тісто простіше, обов'язково заплетене в косицю (квітку). Слугує такий колач для захисту худоби. Гуцули вважають його магичним засобом проти відьми, але, якщо дається худобі, та ще із сіллю і часником, то з нею нічого лихого не станеться.

Також знаю, що на Поділлі, бо то недалеко від гуцульського краю, такі колачі називають «кречунами» або «корочунами». Випікають їх у формі незакінченої вісімки або половини – сонячного символу.

На Полтавщині, Київщині і, взагалі, серед України печуть книші. Це не означає, що лише тільки в центрі України печуть книші. Це дуже легко здійснити: пшеничне тісто розпліскується, розрізується ложкою на 7-9 пелюсток, посипають сіллю або смаженою цибулею і загортається пелюстками. Книші накривають кутю, щоб обдарувати колядників.

Кладуть колачі, корочуни, книші в центр столу, на окремій тарілці. В них затикають свічку, яка обов'язково повинна горіти протягом Святвечора.

(Продовження на 12 стор.)

Підготував **Юрій ЧИГА**

Відгуки про VIII Міжнародний Симпозіум «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність»

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

* * *

Шановні колеги, організатори VIII Міжнародного симпозіуму «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність», який відбувся 26-28 жовтня 2017 року! Дозвольте висловити щире вдячність та глибоку подяку за чудову організацію симпозіуму та можливість отримання нових знань та досвіду. Всіма організаторами була проведена кропітка праця щодо створення належних умов для проведення цього заходу. Варто відзначити, що Міжнародний симпозіум відбувся на високому науковому та професійному рівні. Перелік питань і проблем, які обговорювались під час наукових доповідей та дискусій, є актуальними та своєчасними. Крім того, слід відзначити високий професійний рівень та різноманітну програму симпозіуму.

Незабутні враження та безмежний заряд енергії подарувало мальовниче курортне містечко Тишнад. Плодотворній співпраці учасників посприяла дружня обстановка симпозіуму, що дала змогу налагодити професійні стосунки з колегами та залишила після себе найкращі враження.

**Міщанин Василь Васильович
Данилець Юрій Васильович**
кандидати історичних наук,
доценти кафедри історії України

* * *

26-28 жовтня 2017 р. в м. Тишнад (Румунія) відбувся черговий VIII Міжнародний Симпозіум «Румунсько-українські відносини: історія та сучасність». Його організаторами виступили Союз українців Румунії у партнерстві з Повітовим музеєм Сату Маре, Ужгородським національним університетом, Західним університетом «Васіле Голдіш» (м. Сату Маре), Національним університетом ім. Ю. Федьковича (м. Чернівці), Благодійним фондом «Суспільні ресурси та ініціативи» (м. Чернівці).

Симпозіум був проведений на високому рівні як з боку організаторів, так і з боку учасників. Захід вирізнявся масштабністю, оскільки в ньому взяли участь понад 60 науковців, які представляли Міністерство національного виховання Румунії, повітові та місцеві організації Союзу українців в Румунії, вищі навчальні заклади, музейні заклади, архівні установи, громадські організації, благодійні фонди, літературні часописи, загальноосвітні школи Румунії та України.

Слід відзначити високий науково-професійний рівень доповідачів. Більшість представлених наукових розробок є перспективними, оскільки мають практичне значення. Всі доповіді містили конкретні результати наукових досліджень. Вони викликали зацікавленість та позитивну оцінку аудиторії. Це була одна із кращих конференцій, в якій мені довелося взяти участь. Хочеться відзначити вдалий вибір часу, тематики та складу учасників. Конференція була дуже добре організована. Я дізнався для себе багато нового і познайомився з цікавими людьми. Особливо приємно було те, що зачіпався широкий спектр різноманітних питань, які можуть бути цікавими не лише для науковців, але й для звичайного вчителя, громадського діяча чи пересічного громадянина. Впевнений, що в ході роботи симпозіуму його учасники отримали важливий досвід щодо перспектив розвитку історичних та історіографічних досліджень, міжнародних відносин та культурної антропології в зоні українсько-румунського етнічного порубіжжя.

На особливу повагу заслуговує й рівень культурної програми симпозіуму, впродовж якої учасники вже в неформальній обстановці продовжували обговорення як власних досліджень, так і подальшу співпрацю. У ході Симпозіуму з концертною програмою виступав фольк-гурт «Віднова» (м. Ужгород).

Висловлюю щире подяку організаторам Симпозіуму, зокрема Голові Союзу українців Румунії Миколі Мирославу Петрецькому та генеральному секретареві Союзу українців Румунії Ірині-Любі Горват, за можливість взяти участь в його роботі. Саме завдяки плідній багаторічній діяльності Ірині-Любі Горват румунсько-українські зв'язки постійно розвиваються, набирають все нових і нових обрисів. Це і Дні добросусідства, і міжнародні грантові проекти, і наукові дослідження, і видавничі діяльність та редагування великої кількості публікацій, і культурно-мистецькі та науково-освітні акції. Пані Люба є своєрідним «містком», який об'єднує українців по обидва боки кордону. Завдяки їй про традиційну народну культуру українців знають в багатьох країнах Європи.

Участь у симпозіумі була надзвичайно приємною та корисною. Я сподіваюсь на співробітництво і взаємодію як на особистому рівні, так і між нашими закладами. З нетерпінням чекаю наступних зустрічей.

Коцан Василь Васильович,
кандидат історичних наук,
директор Закарпатського музею народної
архітектури та побуту
м. Ужгород, Україна

«ПОЛОНИНСЬКА ОСІНЬ» У ВЕРХНІЙ РІВНІ – МАРАМОРОЩИНА

У суботу, 25 листопада 2017 р., Союз українців Румунії – філія Марамориш, організував у Верхній Рівні культурну подію «Полонинська осінь». Тому що у пізню осінь не можна було організувати надворі, сцену Будинку культури було влаштовано відповідно. На це свято був запрошений голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький, який в цей день брав участь уже на третій події: перша – вранці на відкритті Жіночої Конференції у Сігеті, потім на події в Сату Марє, а увечері – у Верхній Рівні. Він висловив радість побуту між своїми односельчанами і гостями цієї події та побажав успіхів усім присутнім. І пан голова села Іван Романюк у своїм привіті висловив радість щодо події, але і жаль, що зал Будинку культури у ненайкращому стані.

Голова СУР – Марамориш Мирослав Петрецький оголосив артистичні групи, присутні на цій святі, їх диригентів, голів місцевих організацій СУР, голову Жіночої організації, делегації жінок, присутніх з повітів Сучава, Тімішу, Караш-Северіну і Мараморощини, які брали участь в Жіночій конференції в Сігеті.

На початку події голова місцевої організації СУР – Верхня Рівна Елек

Опрішан представив гостям про те, як збереглися традиції осінні на полонині місцевими українцями. У консенсусі з цією доповіддю мішаний хор «Ронянські голоси» виконали пісні на цю тему: «На високій полонині», «Вівці мої, вівці», «Ой по горі, по горі» і ще три веселі пісні в супроводі акордеоніста Миколи Грижака і під проводом диригента проф.

Джети Петрецької. Публіка підтримувала хор оплесками і багато з них навіть і голосом. Група учнів із с. Ремети виконала у супроводі музики кілька українських пісень. Після них виступила чоловічеська група під проводом Михайла Мачоки із Русь-Поляни.

Вокальна група з Красного, підготовлена Юрієм Мочерняком та групою молоді із Вишавської Долини, приготовленої Ледією Співалюк і Марією Пাপариґа, виконали багато місцевих коломийок. Вішовельці й затанцювали. Вокальна група із Луга над Тисою, підготовлена проф. Анною Самбор, проспівала кілька українських пісень на два голоси. І відновлена група із Кричнова, яка певний період не виступала після смерті голови місцевої організації СУР та диригента, учителя Івана Щербана, виконала кілька українських пісень на два голоси. На цей раз до групи входять і чоловіки, і діти, які продекламували кілька віршів.

Виступ танцювальної групи «Соколята» із Верхньої Рівни, підготовлені проф. Джетою Петрецькою, викликали бурхливі оплески. В кінці Микола Грижак виконав як на акордеоні, так і голосом, кілька місцевих ронянських коломийок.

На закінчення голова Марамороської організації СУР Мирослав Петрецький подякував усім артистичним групам за участь на цій події, а також усім присутнім у залі, і запросив їх на спільну вечерю.

Іляна ДАН

«ФІЛОСОФІЯ КАРДІОЦЕНТРИЗМУ І СВОБОДИ»

(Святкування 295-ої річниці з дня народження Григорія Сковороди (1722-1794) у Клужі-Напоці)

(Закінчення. Поч. на 2 стор.)

Кажуть, доля філософа – бути позанаціональним, бути людиною світу. Сковороду як свого сприйняли люди різних культур, етносів і різних націй. Його вчення відоме в Німеччині та Польщі, його перекладають в Італії, знають на сході (Іран, Китай, Японія). Його ідеї не просто змістовні і красиві. Вони глибокі, повчальні і завжди актуальні. Для широкого кола він є автором простих і правдивих настанов: «Ти не можеш віднайти жодного друга не нашукавши разом з ним і 2-3 ворогів» або «І мудрий часто спотикається» і т.п. Хтось в захопленні від більш абстрактного: «Майбутнім ми маримо, а сучасним гордуємо: ми прагнемо до того, чого немає, і нехтуємо тим, що є, так, ніби минуле зможе вернутись назад, або, напевно, мусить здійснитися сподіване».

Кожен знайде щось цікаве у Сковороди в незалежності від віку, розвитку чи настрою. І це та автентична мудрість, з якою у нас, українців, має асоціюватися ім'я геніального і неповторного Григорія Сковороди.

РОБОТА КОМІТЕТУ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК В РУМУНІЇ

25-го листопада 2017 року в місті Сігеті відбулася робота Комітету українських жінок в Румунії.

Кожна зустріч жінок – це нові знайомства, нові враження, чудова, домашня атмосфера та відчуття радості від спілкування. На цю зустріч були запрошені представниці всіх повітових українських жіночих організацій.

Жінок привітала голова жіночої організації Ледія Співалюк, побажала приємно провести назначений час, запросила до слова депутата і голову СУР пана Миколу Мирослава Петрецького та голову повітової організації СУР пана Мирослава Петрецького, які теж привітали жінок-українок.

Голова жіночої організації Ледія Співалюк представила Звіт праці за 2017 рік і План культурно-освітніх заходів на 2018 р. Матеріали були обговорені й доповнені новими пропозиціями. У Звіті було вказано на те, що в кожній організації українські жінки відіграють важливу роль, беруть активну участь у культурному житті країни, розвивають і зберігають національні традиції. У всіх повітах, де живуть українці, створені різні танцювальні ансамблі, вокальні самодіяльні групи та хори, керовані талановитими жінками, які вдало виступають в українському середовищі Румунії, а також і за кордоном. Одні із заходів жіночих організацій відбулися в рамках подій повітових організацій СУР (Фестиваль колядок, День рідної мови, 8 Березня, Свято Т. Шевченка, День дитини, День незалежності України, Святого Николая).

Наші жінки-українки проводять гуманітарну діяльність. Вони допомагають (головно перед великими християнськими святами) людям похилого віку, бідним багатодітним сім'ям. Значну увагу приділяють благодійній діяльності для дітей-сиріт, соціальній підтримці жінок у кризових ситуаціях (наси́льство в сім'ї), здоров'я, матері й дитини.

Багатий внесок мають жінки-українки у освіті, де перш за все навчання рідною мовою. Число жінок, які викладають українську мову, перевищує число чоловіків. Одна з головних подій відбулася місяця лютого в Сагу Марє, де зустрілися члени Комісії з соціальних питань і сім'ї та члени Комітету жіночих організацій на запрошення пані Люби Горват – генерального секретаря СУР. Зустріч виявилася успішною. Дуже багато можна би написати про діяльність жінок!

І в 2018 році деякі заходи будуть відбуватися в рамках заходів СУР, але жіночі організації мають і свої події, фінансовані СУР: Міжнародний день сім'ї, День вишиванки, буде організована Літня школа для молодих жінок-українок, де будуть організуватися різні виставки національних костюмів,

вишиванок, плетіння, розписаних яєць, гобеленів, декоративного мистецтва, живописів. У плані ще передбачений День

викладачок-пенсіонерок, а також і захід, присвячений видатним жінкам-українкам. Голови жіночих організацій отримали План заходів на 2018 р.

Після прочитання матеріалів було багато виступів, жінки представили самі себе, ділилися своїми думками й міркуваннями, досягненнями та перемогами, розповідали про свою роботу. Цікаво було їх слухати, бо вони виховательки, учительки, викладачі української та румунської мов, медсестри, пенсіонерки, ділові жінки, кореспондентки, письменниці та домохозяйки. У одних із них чудово поєднується жіночість та сила характеру. Не забули й про тих, яких уже немає між нами.

Усмішки та обійми нагадали всім, що життя прекрасне, а світ навколо щедрий до тих, хто дарує йому тепло своєї душі. І все ж таки, найбільчіша проблема, про яку майже всі присутні жінки говорили, – це говорити українською мовою, вивчати її, тому що, на жаль, у наших деяких сім'ях батьки розмовляють лише румунською. Це добре, бо вона державна мова, всі ми повинні її знати, але треба, як сказав великий наш поет Тарас Шевченко, і своєї не

цуратись, адже вона така рідна, материнська, колискова. У своєму слові пані Анна Берєгій запропонувала організувати зустрічі з молодими матерями, пояснювати їм про роль української мови в житті. Ледія Співалюк підкреслила внесок викладачів у засадженні в душі учнів любові до рідного слова. Всіх болить душа, бо це явище починає дуже поширюватися. Інспектор з української мови в повіті Тіміш пані Марія Клемпушак сказала, що треба боротися, щоб наша мова не пропала.

Були висловлені й думки про роль жінки в суспільстві, в сім'ї та церкві. Голова ОЖУР прочитала кілька цитат видатних українок про жінок, подякувала за теплі та щирі слова, побажала всім здоров'я, нев'янучої молодості, хай прекрасні почуття зігрівають серця, хай щасливими будуть їхні думки, хай сповняться мрії, а пан Мирослав Петрецький подарував квіти і запросив до Верхньої Рони на подію «Полонинська осінь».

Висновок нашого заходу: «Потрібно рухатися вперед, незважаючи ні на що, не чекати підтримки, бо не всім вдається її мати, бо нам, жінкам-українкам, ніхто не повинен щастя приносити, чи дарувати його, а треба, в першу чергу, надіятись на Божу поміч, розраховувати лише на себе і йти вперед, боротися за нашу ідентичність, за нашу рідну українську мову».

Голова організації жінок-українок СУР
Ледія СПІВАЛЮК

День української писемності та мови в Ясах

У прекрасний осінній день, коли каштани в парку Копоу покривають його алеї різнобарвним килимом листя, яке нагадує нам, що незабаром прийде зима, коли наші очі ще мають нагоду насолоджуватися кольорами осінньої пори року, про яку так багато писали поети, коли повітря стає насиченим запахами трав та плодів, а небо затягується серпанком, стає задумливим і ніби сивим, в Ясах зібралися члени філії СУР, запрошені зі сторони інших національностей, місцевих органів, організацій та установ, з якими ми співпрацюємо, щоб відзначити День української писемності та мови. Перебуваючи під враженнями події, яка відбулася в Бухаресті – Міжнародний симпозіум «Українці Румунії – минуле, сьогодні та перспективи», члени нашої філії подумали, що це було б непогано відзначити разом з цією подією і письменників – етнічних українців з південної Буковини. Акція проходила в дуже красивому, недавно обновленому приміщенні, наче навмисно для нашої події з дуже привітними і готовими допомогти нам людьми у проведенні згаданого вище заходу у Яському клубі лікарів.

У першій частині нашого заходу голова Яської філії СУР зробив коротку презентацію про значення і важливість Дня української писемності та мови, посилаючись, серед іншого, на те, що це національне свято для українців було встановлене Указом президента України 9 листопада 1997 року за ініціативою неурядових організацій, враховуючи важливу роль української мови у зміцненні українського суспільства. Це свято спрямоване на підтримку рідної мови, привернення уваги світового українства до проблем української мови, її вивчення та розвитку, пропаганди і популяризації, та водночас демонстрації її краси й багатства, літературної довершеності. Це свято гуртує усіх українців на шляху відродження духовності, зміцнення державності, формування громадського світогляду. Адже кожен народ визначався лише тоді, коли усвідомлював себе у рідному слові.

Святкування Дня української писемності та мови 9 листопада не випадкове, адже саме цього дня православна церква вшановує пам'ять Преподобного Нестора-Літописця. Він у сімнадцять років прийшов у Києво-Печерську лавру послушником. Молитвою юний подвижник невдовзі перевершив найвидатніших монахів. Головним його послухом у монастирі була книжкова справа, яка стала змістом життя Нестора.

Поява писемності мала великий вплив на людство, а саме означала, що гряде інтелектуальна революція. Люди змогли передати свій досвід майбутнім поколінням, а нащадки отримали можливість чути «голос минулого». Завдяки цьому

прискорився розвиток науки, техніки, культури і цивілізації.

Мова – одна з головних ознак нації,

ством, глибиною й різноманітністю переживань, відбитих у ній, красою й мелодійністю посідає одне з перших місць серед мов народів світу. Саме вона підтримує свідомість національної єдності українського народу, любов до Батьківщини й пошану до себе.

Далі були представлені деякі цікаві факти про історію появи мови і писемності в цілому і, зокрема, української мови та письменності, деякі цікаві факти про українську мову та мови інших народів, прислів'я та приказки про мову.

Симпозіум продовжувався коротким представленням поетів та письменників українського походження з південної Буковини, були згадані, серед інших, такі письменники, як: Абрамюк Іван, Аріч Дмитро, Байдарак Ярема, Чига Ілля, Чига Юрій, Кідещук Іван, Клим Василь, Кожокар Ілля, Козмей Іван, Крикун Василь, Фрасинюк Евсебій, Груя Стеліан, Ірод Корнелій, Ольга Кобилянська, Лукан Юрій, Михайлюк Михайло, Негрюк Іван, Непогода Іван, Ракоча Юрій, Ребошапка Іван, Ребошапка Теофіл, Регуш Корнелій, Робчук Іван, Шандро Мирослава, Шийчук Адріан, Шовкалюк Василь, Шовкалюк Павло, Ткачук Степан, Цаповець Василь, Вішник Матей, Волошук Михайло.

Учасники події мали можливість познайомитися з деякими творами названих вище авторів представленими на стенді, організованому з цією метою.

У другій частині заходу наші гості мали можливість насолодитися літературно-музичною програмою, підготовленою студентами і викладачами, членами нашої філії, серед яких хочу відмітити участь професора Іллі Горовея – заступника директора Національного коледжу мистецтв «Октав Банчіла», професора Гавриша Василя з того ж коледжу мелодії на гітарі, пані Отілію Захарову з того ж коледжу, яка порадувала глядачів вінцем пісень в стилі ретро-фолк під супроводом своєї гітари, студента Потлога Серджію, який прочитав кілька віршів українською та румунською мовами і виконав кілька пісень українською мовою, учня п'ятого класу Петрішора Маріана Едуарда – майбутнього віртуоза на акордеоні, який виконав на високому рівні кілька класичних і народних пісень, отримавши заслужені оплески від глядачів. Літературно-музичну програму відкрили і закрили юні танцюристи гуртка «Веселка» Яської філії СУР під керівництвом пані Фаліштяну Родікою.

Оплески, оцінка учасників показали, що подія була справжнім успіхом. В майбутньому такі заходи користуватимуться дедалі зростаючою увагою.

Віктор ГРИГОРЧУК,
голова Яської філії СУР

вона забезпечує єдність функціонування і розвитку етносу у просторовому і часовому вимірах. Мова – могутній дар живої творчої й невичерпної скарбниці, з якої ми черпаємо уявлення про світ, свою родину й увесь свій край. До скарбниці рідного слова кожне покоління привносить коштовності глибоких сердечних порухів, історичні події, вірування та погляди. Українська мова змістом, багат-

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує й терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ПАНІ МАРІЯ КОВАЧ-МИРОН

Пані Марія Мирон народилася в селі Копашиль Караїссеверінського повіту 30 листопада 1941 р.

Початкову школу, тобто I-IV класи, а опісля і 4-7 класи закінчила у рідному селі – гарному, багатому, великому.

Після закінчення 7-го класу поступила в Український лицей міста Сігет, якого закінчила 1960 року.

Опісля, в 1962 р., поступила в Педагогічний інститут для учителів у місті Бая Маре. Місце роботи отримала: У Загальній школі Красна Вішеулуй – 2 роки, у Полянах – 3 роки, у Вишавській Долині – 15 років, а в місті Сігету-Мармаціей – 18 років.

Всього працювала 38 років.

У Вишавській Долині учителем був гарний хлопець із Луга, який працював і директором школи, бо перевівся із Красного та Полян – до Вишавської Долини.

Вони, гарні, молоді, одружилися і збагатили сім'ю дівчиною Танею, яка була доброю ученицею.

Після закінчення загальної школи їхньою дочкою, вони переселилися жити до Сігету, де дівчина закінчила лицей, опісля і Клузький Факультет Економічних наук – тепер працює у м. Бая-Маре.

Вона одружена і має двоє гарних діточок. На жаль, її батько відійшов у вічність ще 2005 р.

Пані Марія живе у місті, де вчилася, – у Сігеті. З 1998 р. – на пенсії.

Ще додаю, що вона сестра пана Івана Ковача, – нашого письменника, головного редактора «Вільного слова».

Бажаю їй щастя й здоров'я!

Марія ЧУБІКА

У КЛУЖІ ВІДСВЯТКУВАЛИ 145-ТУ РІЧНИЦЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ БОГДАНА СИЛЬВЕСТРОВИЧА ЛЕПКОГО (1872-1941)

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

Про все це йшла мова в рефераті пані доктора-лектора Михаєли Гербіль «Жанрова та стилістична різноманітність прози Богдана Лепкого». Вона також надала приклади загальноновживаних фразеологізмів, зворотів, метафор та інших притаманних Лепкому стилістичних засобів, які забезпечили його творам популярності та збагатили українську літературну мову. Особливе місце у прозовому доробку Лепкого займають історичні повісті, яких він написав чимало. Його історичні твори спираються на глибоке вивчення історичних джерел, пам'яток давньослов'янської писемності. Для прикладу: його перекладові «Слова о полку Ігоревім» польською та українською мовами передувала кропітка дослідницька робота, яка згодом відбилася в окремих художніх творах (циклі «Слідами Ігоря», оповіданні «Каяла»). Найвідомішою роботою є цикл романів «Мазепа», в яких Лепкий «якнайдостовірніше розгадав думи великого гетьмана, який, жертвуючи всіма вигодами, почестями і статками своїми, піднявся на порятунок України, яка гинула від царського свавілля».

За творами Богдана Сильвестровича можна учитися справжньої

любові до рідного краю, – вони підносять національну свідомість. Створені Лепким яскраві постаті стають зразками для сьогодинського покоління, «...зразками служіння Україні і здатності підпорядкувати особисті інтереси й прагнення високій національній ідеї». Та особисто мені найбільше імponує особистий приклад Лепкого, який більшість свого життя прожив за кордоном, та ніколи не перестав любити Україну і її народ. Він не просто вивчав і писав про її минуле чи сучасність. Він зробив все посильне для того, щоб змінити долю своєї Батьківщини, допомагаючи матеріально та спрямовуючи духовно її громадян. А це – найкращий вияв патріотизму. Саме такі люди вартують національної пошани і пам'яті:

Я пишу те, що чую, бачу,
Що в серце або в мозок впало,
Часом сміюсь, часом заплачу,
Сміху немного, сліз – немало.

Напишу – от і легше стане,
Немов тягар скотився з груди:
А якщо вдасться непогане,
То прочитайте, добрі люди!

Ольга СЕНИШИН

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО ВАС!

1. Ліліану ЦІМБОТУ (3 грудня 1967 р.) – щирю українку з Банатського краю, яка вже роками служить українській справі як технічний секретар при Тіміській філії СУР. З нагоди сповнення гарної дати – 50 років від народження – бажаємо їй Многая щасливих літ та успіхів!

2. Василя Пасинчука (6 грудня 1951 р.) – уродженця с. Ремети Марамороського повіту, викладача математики. Багато років був директором Реметянської восьмирічки. Був заступником голови місцевої організації, опісля головою і членом комітету Марамороської філії. На VI-му З'їзді в Тімішоарі обраний скарбником і членом Ради СУР. Був радником місцевої ради села Ремети від СУР. На VII-му З'їзді СУР обраний I-им заступником голови Союзу українців Румунії, членом Президії та Ради СУР.

3. Василя БАРШАЯ (9 грудня 1943 р.) – уродженця банатського Копашіля, випускника Української Сігетської педагогічної школи, яка дала не одного і не двох видатних особистостей українській громаді Румунії, випускника Бухарестської Консерваторії ім. Чіпріана Порумбеску, колишнього першого радника від української меншини в Міністерстві культури і культур Румунії після Революції 1989 р. та директора Констанцького мистецького коледжу, поета, автора збірок поезій «Поезії» та «Стоголоса луна», композитора. Слідує книга «Обезкрилений птах». Тепер В. Баршай – на заслуженій пенсії, дописує до часопису «ВС».

4. Терезу ШЕНДРОЮ (12 грудня 1956 р.) – марамороську українку із с. Кричунів, випускницю українського відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде, єдиного відділення в Румунії до 1989 р., де викладалась українська мова і де вчилися українські діти Мараморощини. Після закінчення ліцею, з травня 1978 р. почала працювати у газеті «Новий вік», опісля – у «Вільному слові», а згодом в «Українському віснику». Після закінчення Університету ім. Спіру Гарета – факультету журналістики – в 2011 р. стала редактором в тій же газеті – «Український вісник». Вже втретє обрана секретарем Союзу українців Румунії.

Мати двох синів та бабуся двох внучок, яких дуже любить і до яких завжди спішить, як справжня молода бабуся.

5. Марію ШТЕФАН (27 грудня 1969 р.) – марамороську українку (з дому Думнич), випускницю українського відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде та Факультету іноземних мов Бухарестського університету, викладача української та російської мов. Деякий час, у найважчі роки газети «Вільне слово», коли не виплачувались зарплати працівникам редакції, працювала в редакції цієї газети. Опісля перейшла працювати до «Нашого голосу», а згодом, після одруження, повернулася до рідної Мараморощини, щоб бути близько до своєї матері. Сьогодні – директор Реметянської восьмирічки. Мати гарного 16-річного сина, учня Сігетського ліцею.

6. Ярославу-Орису КОЛОТИЛО (28 грудня 1954 р.) – вихідця з марамороського села Вишавська Долина, випускницю українського відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде та Факультету іноземних мов Бухарестського університету, спеціальність – українська-російська мови. До 1989 р. працювала викладачем, а після Грудневої Революції перейшла із сім'єю до Бухаресту. Голова Бухарестської організації СУР. Працювала радником при Міністерстві культури і культур Румунії для української меншини до виходу на заслужену пенсію в грудні 2014 р. Одружена, мати трьох дітей та бабуся чотирьох внуків.

7. Доріну ФАРТУШНИК (29 грудня 1958 р.) – давнього і відданого адміністратора Союзу українців Румунії.

З РОСИ І ВОДИ ВАМ, ДОРОГІ НАШІ ЮВІЛЯРИ!

НА МНОГІ І БЛАГІ ЛІТА ВАМ!
ГАРНИХ ЗИМОВИХ СВЯТ
ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО 2018 р.!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

Міжнародна конференція...

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

Письменник Михайло Гафія Трайста, голова комісії з питань культури СУР та заступник голови СуР, озвучив мету конференції: "Тому що кілька років тому, коли ми зустрілися у місті Сігет і бажали створити комісію, яка б написала Історію українців Румунії і цього, на жаль, нам не вдалося, я подумав інакше, а саме організувати конференцію про українців Румунії, про їх історію, сучасність та перспективи, щоб представлені доповіді були основою початку нашої праці над Історією українців Румунії. Тому ці доповіді вийдуть, по-перше, до збірника з тією ж назвою, а потім з того збірника будемо вибирати дані і таким чином через кілька років зможемо скласти «Історію українців Румунії». Ми подумали організувати конференцію по кількох секціях: перша секція більш могутня. Це література, бо у нас багато письменників та пишаємось плідною літературною діяльністю, потім фольклор, лінгвістика, українсько-румунські зв'язки та секція історія й історіографія. Учасники відгукнулися позитивно на наше запрошення, привітали ідею СуР організувати таку конференцію".

Ось, як підсумував роботу конференції Володимир Антофійчук, професор Сучавського університету імені Штефана Великого та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: "Відрядно, що ця конференція, народження якої було заплановано протягом останніх двох років, нарешті відбулася. Кожна тема, яка звучала сьогодні на засіданнях різних секцій, є окремою часточкою тієї великої наукової теми і проблеми, яка стосується історії українців Румунії. Але саме завдяки цим доповідям, завдяки цим темам, які звучали на конференції, ми закладаємо велику основу для узагальнення цієї історії, історії українців Румунії. Дуже важливо, щоби ця розмова мала продовження, бо ця тема, яка піднімається на цій конференції, є,

можна сказати, безмежною. Вона охоплює різні аспекти життя українців Румунії стосовно звичаїв, побуту, народного мистецтва, також дуже багато моментів цієї історії пов'язано з фольклором і літературою, яку творять українці Румунії і українською, і румунською мовами. Хочу сказати про один момент, який для мене як літературознавця є дуже промовистим. Скажімо, село Негостина дало більше десяти письменників, які творили українською мовою. Ставлю перед собою і перед моїми колегами як з Румунії, так з України, такий цікавий, як на мене, проект під назвою "Негостинська ліра". Цей проект мав би представити літературні портрети кожного із учасників літературного процесу. Думаю, що таких проектів є багато, є також багато матеріалу для цих проектів. Я щиро дякую організаторам за те, що така конференція відбувається, а кожному учаснику бажаю, аби вони продовжували свою працю над темою українців Румунії".

ОСІННІ ОБРЯДИ УКРАЇНЦІВ В РЕМЕТАХ (МАРАМУРЕШ)

В осінню пору, як заплановано в календарі культурних заходів СУР, в Реметах відбулася подія: «Осінні обряди українців». Подія, запланована в одній з неділь жовтня, через об'єктивні причини, через дуже насичену програму, була перенесена на 19 листопада.

На засіданні Марамороської філії СуР, яка відбулася 13.11.2017 р., було обговорено і затверджено всі деталі стосовно події: організація, артистичні групи, число учасників та запрошених і т.д. З цієї нагоди були запрошені артистичні групи зі всіх українських сіл Марамороцини, і ми дуже раді, що всі відгукнулися на наше запрошення і були присутні на нашій події, прикрасили

її, всі учасники дуже гарно підготувалися, виступили на висоті, за що їм щиро дякуємо, бо глядачів було немало!

Програму події організували і підготовляли місцева організація СУР разом з нашою школою при підтримці місцевої влади. Щиро дякуємо за підтримку пані директор Марії Штефан, учителям, учням і родичам.

Було заплановано, щоб гості спочатку відвідали школу, де ми їх гостинно зустріли і побачили та оцінили виставку «Осінні рапсодії», дуже добре підготовлену учнями, учителями і керівництвом школи, та побачили нашу школу. Присутні були гарно вражені виглядом нашої школи і якщо керівництво дбає про все, починаючи з нового дуже гарного паркану з новим газоном і алеями, гарно посипаними дрібними камінцями, а також гаражами для машин, спортивними майданчиками, спорудами, де гарно складені дрова для опалення, забезпечені для цього шкільного року і наступного, і, звичайно, відвідали вони та оцінили класи, бібліотеку і методичний кабінет.

Багато з наших гостей, учителі і колишні учителі, які зі свого власного досвіду могли оцінити все побачене і зрозуміти, що в нашій школі працюється бездоганно.

Відносно виставки «Осінні рапсодії», діти перевершили себе, старанно і задушевно підготували її, що там тільки не було: і кошики з фруктами, овочами, всіма багатствами осені, листочки, гілки, квіти і т.д.

(Далі буде)

проф. Василь ПАСИНЧУК,
перший заступник голови СУР

СМАК ВЕЛИКОГО СВЯТА

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

Спекти ці символи свята не складна справа, бо слідкується, все-таки, за смаком, за формою. Нормально, їх виготовляється для посту, бо Святвечір – день строгого посту. Ці страви: колачі, кречуняки, книші, присипані маком.

НЕМА РІЗДВА БЕЗ КУТІ

Ця страва є в багатьох кухнях, не лише в слов'ян. Вона увійшла в слов'янський світ, бо смачна. Колись її готували лише із ячменю, а хто його не мав, то варив пшеницю. Із кутею починається Різдвяна вечір, але не обов'язково, її можна давати як десерт. Я зазнав з дому, що кутю не варили, тобто зерно не варили, але запарювали окропом і ставили, щоб дійшло у духовку, а потім додавали все, чим господар мав можливість – горіхи, мед, залежно від смаку людини. Мама покійна розводила мед в узварі. Якщо хочемо рідку і солодку, то наливаємо більше розчиненого меду.

МАКІВНИК

Мак запарюється і двічі-тричі перемолоти м'ясорубкою. Додається цукру, мелених горіхів, мигдалів, якогось запаху, яйця для в'язкості. Розкачується тісто і приготовлену суміш розмастковується, ставиться пекти. Коли готові, рубати на куски. Маківку можна робити по-різному. Навіть одні не споживають із цукром, не солодять.

ПАМПУШКИ УКРАЇНСЬКІ

Можна сказати, що пампушки – це універсальна страва. Все ж таки, корисно знати, звідки прийшов до нас смаковик? Чому він так називається? Як кажемо «пампухи», то це французьке слово «пампон», що означає «кулька», але цей витвір не належить їм. Можуть пишатися українці, бо то їх, тобто наші, український. Може й тому вживається як регіоналізм «пампушки», слово, котре, по-моєму, вже ближче звучить по-нашому. Мені покійна вчителька Мирослава Шандро, яка завжди мала вдома пампушки, налисники, буряковий борщ, пампухи, налисники із чорницями, ягодами – «це українські», або книші присипані маком...», тому й вираз, мабуть, походить із української кухні: «Їж, бо то з маком». Кухарі кажуть, а я це спостеріг, що найкращі пампушки із маслом. Для Святвечора замість

масла вживають олію, а деякі дозволяють і маргарин, але між пампушками виготовлена із маслом, яке дає якість пампушкам, бо на олії і на маргарині вже слабші.

В давнину у Карпатах, саме на Різдво Господнє, виготовляли «пампухи», тому що тільки на таке велике свято прості люди могли дозволити собі тісто з білої пшениці. Щоб їм надати вищої кулінарної вартості, то можна додавати варення із суниці, троянди, чорниці, малини, лісових ягід, мармелад із яблук, слив. Готові пампушки посипають ванільним цукром. Найкращі пампушки є свіжими.

ГАРЯЧИЙ БОРЩ ІЗ ВУШКАМИ

Знаю, що ця обрядова страва специфічна галичанам, бо в інших регіонах Карпат віддають перевагу грибному супу. Борщ варять нормально, звичайно, додаються сушені гриби, різні натуральні приправи. Для густини борщу треба додати запражену, підсмажену на олії ложку-дві білої муки (борошина) і розвести бульйоном.

Завжди рекомендується в наші модерні часи подавати борщ у горнятках.

Борщ із грибами: потрібно посікти на малі кусочки гриби.

Подані страви – це не все. Горяни завжди для Святвечора приготують дванадцять страв, бо було дванадцять апостолів.

До поданих страв у гуцулів ще добавляємо: голубці до посту, різний салат (із картоплі, квасолі різний салат, біб із часником, вироби із сухої квасолі, завиванки з маком, горіхом, желе, з какао, сушені гриби, пироги (вареники), книші з капустою.

Щоб всіх задовольнити, а головно дітей, тоді треба виготовити торт, головно із фруктів, мелених горіхів.

До таких страв, за бажанням, помірно вживати алкогольні напої, вино із винограду та різних фруктів: афин, малин, чорниць, агруса та інших фруктів, домашніх та лісових. Вино виготовляється вдома, за різними рецептами.

Подав кілька страв для Святвечері за особистим досвідом, не вживаючи літературу з різних кухонь. Також не подав детально спосіб виготовлення, кількість продуктів у виготовленні страв та інші інформації.

Люблю приготувати власно їжу. Один раз хлопцям, на їх замову, зробив пироги (вареники) із бринзею. Немаючи досвіду в кухні, поставив пироги, наповнені бринзею, у холодну воду. Що вийшло? Мішанина – тісто із бринзею. Навіть і хлопці у 7-8 років спостерегли мою помилку. Зробив інші, які поставив у кип'ячу воду, і таке вже не повторилося. Тому даю поради в тім, як не маєш компетентності, то не мішайся головно у гастрономічні справи, або берися читати книжки з гастрономії, бо ж чоловіки були і є найкращі кухарі.

Національна нарада викладачів з освіти української меншини

(Продовження. Поч. у попередньому числі)

1. Нормативна база для організації навчального процесу в 2017-2018 навчальному році - новини, критичні моменти, заходи та дії.

1.1. Наказ міністра національного виховання № 3382/2017 щодо структури навчального 2017-2018 року;

1.2. Специфічні регламенти, специфічні методології, національна навчальна програма;

1.3. Навчальна програма з української мови та літератури, Навчальна програма з музики та руху, Навчальна програма з історії та традицій української меншини для 6-го і 7-го класів, Навчальна програма з релігії – Український православний культ.

2. Пріоритети освіти на 2017-2018 навчальний рік:

2.1. Забезпечення правильного розуміння та застосування нової програми 5-го класу всіма викладачами національної системи освіти;

2.2. Моніторизація правильності впровадження нових дошкільних та початкових освітніх програм з метою усунення елементів, які можуть збільшити адаптаційну кризу учнів у перехідному періоді від дошкільного до шкільного;

2.3. Диференційоване навчання - передумова для зниження ризику функціональної неграмотності;

2.4. Організування моніторингу та консультування щодо застосування нових програм 5-го класу та підвищення якості освіти як на рівні Міністерства національного виховання, так і на рівні кожного шкільного інспекторату в країні, а також навчальні програми, спеціально організовані для всіх

вчителів, які працюють у V-му класі в навчальному 2017-2018 році, застосовуючи нові чинні програми, згідно з положеннями наказу міністра національного виховання № 3393 /28.02.2017;

2.5. Забезпечення якості оцінювання (безперервна оцінка та проведення національних іспитів) з урахуванням нових програм, а також положень Національного закону про освіту №. 1/2011 з поправками та доповненнями;

2.6. Заходи, що мають бути прийняті на рівні навчального закладу з метою забезпечення якості навчально-виховного процесу з акцентом на:

- запобігання та зменшення адаптаційної кризи учнів до переходу від початкової освіти до гімназії та від гімназії до ліцею;

- аспекти запобігання та зменшення кількості прогулянок та відмови від школи;

- диференційоване та індивідуалізоване навчання та оцінювання для забезпечення прогресу всіх учнів;

- повне завершення навчальної програми/навчального плану відповідно до національних стандартів, відображених на рівнях набутих навичок та в результатах національних іспитів;

- застосування оцінювання для орієнтації та оптимізації навчального процесу та підготовки до соціального успіху при інтеграції випускників на ринку праці.

Після обіду учасники були поділені на дві групи відповідно до їхньої функції та взяли участь у курсах, що були проведені двома професорами Факультету психології та педагогічних наук, Департаменту педагогічних наук Клузького Університету «Бабеш-Бойой»:

I Група, до складу якої входили виховательки та вчителі, слухали в залі «Пушкін» курс, підготовлений та проведений Конф. Доктором Хораціо Каталано, Факультет психології та педагогічних наук, Департамент педагогічних наук Клузького Університету Бабеш-Бойой, за наступними темами: Безперервність і розрив між початковою і середньою освітою, Проблеми домашнього завдання та Багатомірні підходи до гри.

II Група, до складу якої входили професори, директори шкіл та шкільні інспектори, слухали у залі Емінеску курс, підготовлений та проведений Проф. Доктором Крістіаном Стан, Факультет психології та педагогічних наук, Департамент педагогічних наук Клузького Університету Бабеш-Бойой, за темою: Аналіз процесу оцінювання.

(Далі буде)

Ельвіра КОДРЯ,

радник в Міністерстві національного виховання та голова Комісії з питань освіти Союзу українців Румунії

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ 1932-33 рр.

25 листопада ц.р. в Бухаресті Посольство України в Румунії разом із Союзом українців Румунії, його Бухарестською організацією в церкві Кашин було вшановано пам'ять жертв Голодомору 1932-33 років, згадано голодомори 1921-1922, 1946-1947 років і відправлено Панахиду за упокій душ, заморених московськими катами Сталіна.

На Поминальній службі взяли участь представники Дипкорпусу Посольства України разом з їхніми родинами, Його Ексцеленція Надзвичайний і Повноважний Посол України в Румунії пан Олександр Баньков та з-між української громади Бухареста з родинами, шанувальниками української історії. Службу відправив панотець Дмитро Колотило.

На заході були присутні відомі львівські письменники, які перебували в Бухаресті на запрошення СУР. (І.П.-К.)

◆ С Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Ч ◆

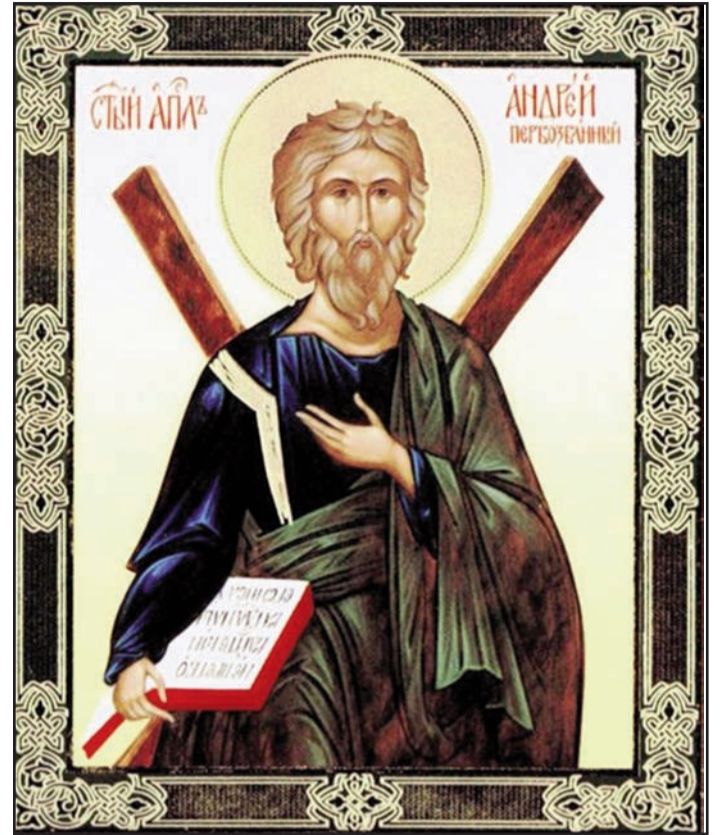
СВЯТИЙ АПОСТОЛ АНДРІЙ –
ПОКРОВИТЕЛЬ РУМУНІЇ

30 листопада в нашій країні вшановують апостола Андрія, якого вважають засновником християнства в Румунії! В Добруджі було відкрито печеру Святого апостола досить пізно, адже 400 років цей регіон був під Отоманською імперією.

Одна з легенд розповідає нам, що святий Андрій дійшов і до київських пагорбів, вийшов на один з них і встановив дерев'яний хрест. Ці місця йому так сподобались, що він передрік велике майбутнє Києву: «На цих пагорбах засяє благодать Божя, і дуде великий град (город) і багато церков буде побудовано».

На це свято дівчата гадають свого майбутнього нареченого.
У нас, українців, Андрія припадає на 13 грудня.

Місяць грудень ще має назву «андрієць» від народного свята Андрія. (І.П.-К.)

А ХТО, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ?
ТОМУ СВЯТИЙ МИКОЛАЙ
НА ВСЯКИЙ ЧАС ПОМОГАЙ!

Святий Миколай улюбленець дітей! Він приносить дарунки тим дітям, які були чемними, слухняними.

І святкують Святого Миколая 19 грудня. Це веселе свято, коли ті, які носять його ім'я, в цей день угощають своїх друзів, рідних.

За однією з легенд, коли Святий Миколаю помер і постав перед Богом, Бог промовив до нього: «Багато, Миколо, ти зробив добра за своє життя. За це я виконаю будь-яке твоє бажання».

Микола не довго думаючи відповів: «Дай мені, Боже, бодай один раз на рік сходити на землю та обдаровувати діточок».

З того часу кожного року у ніч з 18 на 19 грудня Святий Миколай сходить з небес на землю і робить кожному приємні, несподівані подарунки.

(І.П.-К.)

Л. КУЛІШ-ЗІНЬКІВ

ТАНЦЮВАЛИ
ЗАЙЧИКИ

Танцювали зайчики у гайку,
На сніжку біленькому, на сніжку.
Вибивали лапками гопака,
Хоч мела хурделиця
Ще й яка.
Гарно побігайчики
Стриб та скік –
Зустрічали зайчики
Новий Рік.

Н. ГУМЕНЮК

СВЯТВЕЧІР

На столі – свята вечеря.
Вся родина – за столом.
Відчиняє ангел двері
Позолоченим крилом.
Благу вість нам сповіщає
Про народження Христа.
В хаті свято розцвітає,
Гріє душу доброта.
Пахне сіном і кутею.
Сяє зірка. Сніг скрипить.
І колядка над землею
З білим ангелом летить.

◆ С Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Й ◆

Юлія СМАЛЬ

Різдвяна пригода

Тримай його, тримай! – гукнула мама Максиму. Вона стояла на порозі в капцях, хлопчик якраз закінчував одягати сніговика. Вночі прихопив мороз і зліплений вчора Ледеяник мав би простояти всі Різдвяні свята.

Максимко обернувся за Бровком, що чимдуж біг, несучи в зубах саморобну різдвяну зірку.

– Біжи за ним! – гукнула мама. – Він не втече далеко. Довго не будь. Зайди по дорозі до тітки Орисі, поклич на вечерю.

– Добре, мамо, – Максим дременував за собакою. – Бровко!

Та тільки він ступив за ворота, як світ навколо закружляв. Ой, лихо! Хлопчик озирнувся: «Де це я?»

– Не бійся, я з тобою! – прогавкав Бровко. – Ми в чарівному світі, нам терміново треба знайти Чортеня, воно вкратило різдвяну зорю.

– Ой, а як же Різдво без зірки? І для чого тобі моя?

– Не може бути Свята без зорі! А саморобна зірка налякає Чортеня. Ти її робив для того, щоб нести радість людям – Ісус народився.

– То ж гайда! Треба поспішати, до вечора мало часу, а мені ще треба до тітки Орисі.

– Гав!

Максим з Бровком бігли стежками чарівної країни, дивуючись з чудернацьких птахів, золотих дерев і білих-пухнастих хмаринок прямо на дахах будинків.

– Я з вами! Я знаю, де бешкетник! – Маленьке Ангелятко в теплому білому светрику сіло на золотій гілці. – Сам я не дам йому ради. Швидше.

– Ха-ха! – засміявся Чортик, коли стежка повернула за ріг дивовижної ратуші. – Я не віддам вам зорі, навіть не просіть.

– Але ж без зорі не може бути Святої вечері. Всі діти чекають на зорю, щоб повідомити радісну новину! – вигукнув Максим.

– Мені все одно!

– Віддай зорю! – грізно гавкнув Бровко. – Або ж начувайся!

– Ні.

– Ти сам винен, – взяв до рук свою зірочку хлопчик.

За спиною в нього з'явилося Ангелятко, насупивши брівки. В Бровка дибки стала шерсть: якщо Чортеня вирішить втікати, то я зловлю його!

– Ааа! Так не чесно, – вигукнув неслух і спробував утекти. А ні! Бровко міцно вчепився в хвоста, Ангелятко стало перед Чортеням – руки в боки, а Максим високо підняв свою зірку.

– Не чесно красти зорю, красти свято! – сердито мовив хлопчик, забрав в Чортеня зорю і повернувся до Ангелятка. Присоромлене Чортеня тихенько втекло. – От, тримай, віднеси її на місце.

– Дякую! Дякую! Так добре, що зоря повернулася!

– Гав! Нам пора! – світ знову закружляв.

– Бувайте, – почувся. Максим з Бровком опинилися біля воріт тітки. Хлопчик запросив її на вечерю і побіг додому.

А ввечері на небі вийшла зоря, всі раділи, колядували. Христос народився!

Найцікавіші різдвяні традиції у різних країнах світу**1. Англія**

В Англії досі зберігся старовинний звичай прикрашати будинок гілками гостролиста та плюща. А над дверима вішати гілочку омели. Раз на рік, напередодні Різдва,

чоловік має право поцілувати будь-яку дівчину, яка зупинилася під цією вічнозеленою рослиною. Оскільки таке трапляється рідко, один англієць навіть пішов на хитрість – він прикрасив гілочками омели дзеркало в своєму будинку, щоб мати можливість цілувати всіх дівчат, які чепаються біля нього.

2. Чехія

У Чехії Різдво вважається найсприятливішим часом, щоб зазирнути в майбутнє і дізнатися свою долю. Незаміжні чеські дівчата на початку грудня ставлять у воду

гілку вишні. Якщо вона зацвіте на Різдво – значить, у новому році дівчину чекає заміжжя.

(Далі буде)

26 листопада 2017 р.

ПРЕСОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Президент Світового Конгресу Українців Евген Чолій завершив візит до Румунії

22 -23 листопада 2017 р. Президент Світового Конгресу Українців (СКУ) Евген Чолій, на запрошення складової організації СКУ Союзу Українців Румунії (СУР), здійснив робочий візит до Бухаресту, Румунія, метою якого було просування важливих українських питань перед владними структурами Румунії та обговорення подальшої співпраці з українською громадою.

На зустрічах з високопосадовцями Президент СКУ подякував Румунії за значну підтримку України та закликав до подальшого поборювання гібридної війни Російської Федерації, яка також є загрозою для держав Європи, включно й Румунії. Зважаючи на це, Евген Чолій закликав Румунію підтримати посилення та продовження санкцій проти Російської Федерації. Рівно ж він спонукав Румунію прийняти Закон Магницького за грубі порушення людських прав. Президент СКУ закликав Румунію підтримати надання плану Маршалла Україні для відновлення спричинених російською агресією руйнувань та для продовження необхідних реформ. Крім цього, Евген Чолій наголосив на потребі посилення протидії російській дезінформаційній кампанії, що намагається представити Україну як невдалу державу, та поінформував про останні значні реформи в Україні. Разом з цим Евген Чолій закликав Румунію визнати Голодомор 1932-33 рр. геноцидом українського народу.

Окремо Президент СКУ порушив питання про Закон України "Про освіту", щоб знайти розв'язку щодо занепокоєння статтею 7 цього закону з боку Румунії.

22 листопада 2017 р. Президент СКУ виголосив доповідь перед представниками Союзу Українців Румунії про працю СКУ.

Того ж дня Евген Чолій долучився до відзначення Посольством України Дня Гідності та Свободи в Культурно-інформаційному центрі, де виступив з вітальним словом.

Перебуваючи в Бухаресті, Президент СКУ також відвідав книжковий ярмарок, де була експозиція книжок СУР.

Під час цієї подорожі Президента СКУ супроводжували Микола Мирослав Петрецький, Голова СУР та депутат Парламенту Румунії, Директор Представництва СКУ зі зв'язків з міжнародними організаціями в Брюсселі Марина Ярошевич, Шкільний інспектор Сучавського шкільного інспекторату Лучія Мігок та Алекса Боут, Голова молодіжної організації СУР.

"Робочий візит до Румунії став ще одним кроком у посиленні добросусідських відносин між Україною і Румунією та дав нагоду обговорити статтю 7 Закону України "Про освіту", щоб розглянути застереження з боку Румунії до цієї статті," – заявив Президент СКУ Евген Чолій.

Список осіб, з якими зустрівся Президент СКУ:

Арделін Бен-Оні, Віце-президент Палати депутатів Парламенту Румунії

Баньков Олександр, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Румунії

Букур Аріана Оана, Державний секретар Міністерства освіти Румунії

Букур Васіле, Заступник начальника Департаменту оборонної політики, планування та міжнародних відносин при Міністерстві національної оборони Румунії

Ковач Ірина Елізабета, Державний секретар Міністерства освіти Румунії

Наста Нікола, Державний секретар Міністерства національної оборони Румунії

Нікулеску Дан, Державний секретар у регіональних справах при Міністерстві закордонних справ Румунії

Поп Джорджіан, Секретар Постійного бюро Палати Депутатів Парламенту Румунії

Поп Лівіу-Маріан, Міністр освіти Румунії

СКУ є міжнародною координаційною надбудовою українських громад у діаспорі, що представляє інтереси понад 20 мільйонів українців. СКУ має мережу складових організацій та зв'язків з українцями у 53 країнах. Заснований у 1967 р., СКУ в 2003 р. був визнаний Економічною та соціальною радою Організації Об'єднаних Націй як неурядова організація зі спеціальним консультативним статусом.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redakției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.